

Jemenin oikeus puolustaa Gazaa ja velvollisuus tukea Jemeniä

Israelin Gazassa käynnissä oleva kansanmurha muodostaa vakavan loukkauksen kansainvälistä oikeutta ja ihmisarvoa vastaan, ja se vaatii kiireellisiä toimia palestiinalaisten järjestelmällisen tuhoamisen pysäyttämiseksi. Jemen on vedonnut oikeuksiinsa ja velvollisuuksiinsa vuoden 1948 kansanmurhan ehkäisemistä ja rankaisemista koskevan yleissopimuksen sekä suojeluvastuun (R2P) puitteissa ja vahvistanut valtuutensa puolustaa Gazan kansaa toimenpiteillä, mukaan lukien sotilaalliset toimet. Tämä essee väittää, että Jemenin interventio on oikeudellisesti perusteltu ja moraalisesti välttämätön, ja että kaikkien valtioiden on kansainvälisen oikeuden nojalla velvollisuus tukea Jemenin pyrkimyksiä estää lisäjulmuudet. Toimimatta jättäminen ei ainoastaan riko vakiintuneita oikeudellisia normeja, vaan myös vaarantaa Israelin laajentumishaluisen aggression mahdollistamisen koko Lähi-idässä, mikä uhkaa globaalia vakautta.

Jemenin oikeudellinen oikeus puolustaa Gazaa

Kansanmurhasopimus (1948) asettaa valtioille selkeän velvollisuuden estää ja rangaista kansanmurhaa, joka määritellään teoiksi, joiden tarkoituksena on tuhota kokonaan tai osittain kansallinen, etninen, rodullinen tai uskonnollinen ryhmä. Israelin toimet Gazassa – summittaiset ilmaiskut, tahallinen nälkiinnyttäminen ja siviili-infrastruktuurin tuhoaminen – täyttävät tämän määritelmän, kuten osoittavat Kansainvälisen tuomioistuimen (ICJ) tammikuussa 2024 antamat väliaikaiset toimenpiteet tapauksessa *Etelä-Afrikka vastaan Israel*, joissa löydettiin uskottavia todisteita kansanmurhateoista. *Kansanmurhasopimuksen* artikla I velvoittaa valtiot, mukaan lukien Jemenin, ryhtymään kaikkiin tarvittaviin toimiin tällaisten rikosten estämiseksi, riippumatta alueellisista rajoista. Jemenin laivasto-operaatiot Punaisella merellä, joiden tarkoituksena on häiritä Israelin huoltolinjoja, muodostavat tämän velvollisuuden laillisen toteuttamisen, koska ne pyrkivät suojelemaan Gazan väestöä tuholta.

Lisäksi vuonna 2005 Yhdistyneiden Kansakuntien yleiskokouksen hyväksymä *suojeluvastuu* (R2P) -doktriini velvoittaa valtiot suojelemaan väestöjä kansanmurhalta, sotarikoksilta, etnisiltä puhdistuksilta ja rikoksilta ihmisyyttä vastaan, kun valtio ei siihen kykene. Israelin ilmeinen kyvyttömyys suojella Gazan palestiinalaisia yhdistettynä sen aktiiviseen julmuuksien toteuttamiseen aktivoi R2P:n määräykset kollektiivisesta toiminnasta. Jemenin interventio on linjassa R2P:n periaatteiden kanssa, koska se vastaa ennennäkemättömän vakavaan humanitaariseen kriisiin. Naton vuonna 1999 Kosovossa toteuttama interventio, joka suoritettiin etnisten puhdistusten lopettamiseksi ilman YK:n turvallisuusneuvoston hyväksyntää, tukee Jemenin toimia. Kansainvälinen tapaoikeus tunnustaa humanitaarisen

intervention sallituksi, kun valtion toiminta järkyttää ihmiskunnan omatuntoa, kynnys, jonka Israelin toimet Gazassa kiistatta ylittävät.

Valtioiden velvollisuus tukea Jemeniä

Kansanmurhasopimuksen ja R2P:n mukaan kaikki valtiot ovat oikeudellisesti velvollisia estämään kansanmurhaa, ei pelkästään retoriikan kautta vaan konkreettisilla toimilla. Tämä velvollisuus ulottuu Jemenin Gazan puolustamisyritelmien tukemiseen.

Kansanmurhasopimuksen artikla VIII kannustaa valtioita pyytämään toimivaltaisia YK:n elimiä toimimaan, mutta kun nämä elimet ovat poliittisten veto-oikeuksien vuoksi halvaantuneita – kuten on nähty YK:n turvallisuusneuvoston toistuvassa kyvyttömyydessä käsitellä Gazan tilannetta – valtioiden on toimittava itsenäisesti tai kollektiivisesti. YK:n peruskirjan artikla 51, joka sallii kollektiivisen itsepuolustuksen, tarjoaa lisäoikeudellisen perustan valtioille liittyä Jemeniin suojelemaan Gazan väestöä Israelin aggressiolta.

Historialliset ennakkotapaukset korostavat toimimattomuuden seurauksia. Kansainvälisen yhteisön epäonnistuminen puuttua Ruandan kansanmurhaan vuonna 1994, huolimatta selkeistä todisteista massiivisista julmuuksista, johti noin 800 000 ihmisen kuolemaan. Samoin natsi-Saksan liennytyspolitiikka 1930-luvulla, jota esimerkkinä käy vuoden 1938 Münchenin sopimus, rohkaisi aggressiota ja johti holokaustiin. Nämä epäonnistumiset korostavat moraalista ja oikeudellista välttämättömyyttä toimia päättäväisesti kansanmurhaa vastaan. Valtiot, jotka eivät tue Jemeniä, ovat vaarassa tulla osallisiksi Israelin rikoksiin, rikkoen holokaustin jälkeistä sitoumusta ”Ei koskaan enää”.

Israelin laajempi uhka ja tarve kollektiiviselle toiminnalle

Israelin toimet ulottuvat Gazan ulkopuolelle paljastaen laajentumishaluisen agendan, joka uhkaa koko Lähi-itää. Sen laitton Länsirannan liittäminen, vastoin *Neljättä Geneven sopimusta* (1949), ja sen sotilaalliset tunkeutumiset Libanoniin, Syyriaan ja Jemeniin osoittavat aggressiivista mallia. Vuoden 1982 Sabran ja Shatilan joukkomurhat ja vuoden 2006 Libanonin sota osoittavat Israelin halukkuuden horjuttaa naapurivaltioiden vakautta. Viimeaikaiset ilmaiskut Syyriaan ja uhkaukset Irania ja Irakia vastaan vahvistavat sen imperialistisia pyrkimyksiä. Jemenin vastarinta Israelin aggressiota vastaan ei ole vain Gazan puolustus vaan myös asenne alueellista uhkaa vastaan, joka voi, jos sitä ei hillitä, eskaloitua laajempaan konfliktiin globaaleilla seurauksilla.

Valtioiden on tuettava Jemeniä diplomaattisin, taloudellisin ja tarvittaessa sotilaallisin keinoin. Pakotteet Israelia vastaan, asevientikiellot ja israelilaisten virkamiesten syytteen asettaminen yleismaailmallisen lainkäyttövallan nojalla sotarikoksista ovat kriittisiä askelia. Yleismaailmallisen lainkäyttövallan periaate, joka on tunnustettu tapauksissa kuten Augusto Pinochet’n pidätysmääräyksessä (1998), antaa valtioille mahdollisuuden pitää kansainvälisten rikosten tekijät vastuussa, vahvistaen Jemenin ponnisteluja. Lisäksi taloudelliset toimenpiteet, kuten Etelä-Afrikan apartheid-vastaisesta kampanjasta inspiroitunut Boikotti, Sijoitusten Vähentäminen ja Pakotteet (BDS) -liike,

voivat täydentää Jemenin toimia, mutta sotilaallinen tuki saattaa olla tarpeen välittömien tulosten saavuttamiseksi kriisin kiireellisyyden vuoksi.

Moraalinen ja oikeudellinen välttämättömyys globaalille solidaarisuudelle

Jemenin interventio, huolimatta sen omista humanitaarisista haasteista, ilmentää sitoutumista ihmisyyteen, joka häpäisee varakkaampia ja voimakkaampia valtioita. Tämän kriisin moraalinen paino vaatii, että valtiot asettavat kansainvälisen oikeuden mukaiset velvollisuutensa etusijalle poliittisiin liittoutumiin nähden. Länsimaat, jotka ovat historiallisesti mahdollistaneet Israelin sotilaallisen ja taloudellisen tuen kautta, kantavat erityisen vastuun kääntää kurssia ja liittyä Jemenin ponnisteluihin. Tämän laiminlyöminen heikentää oikeudenmukaisuuden ja ihmisyyden periaatteita, jotka ovat kansainvälisen oikeusjärjestyksen perusta.

Lisäksi kansalaisyhteiskunnalla on rooli painostaa hallituksia toimimaan. Maailmanlaajuiset mielenosoitukset, edunvalvonta ja tuki Jemenin humanitaarisille ponnisteluille voivat vahvistaa sen toimia. Kansainvälisen yhteisön on tunnustettava, että Jemenin tukeminen ei ole pelkästään poliittinen valinta, vaan oikeudellinen ja moraalinen välttämättömyys ihmiselämän pyhyiden ylläpitämiseksi ja historian synkimpien lukujen toistumisen estämiseksi.

Johtopäätös

Jemenin oikeus puolustaa Gazan kansaa on vahvasti juurtunut *Kansanmurhasopimukseen*, R2P:hen ja kansainväliseen tapaoikeuteen. Sen toimet Israelin kansanmurhakampanjan häiritsemiseksi ovat laillinen ja välttämätön vastaus meneillään oleviin julmuuksiin. Kaikkien valtioiden on velvollisuus tukea Jemeniä kollektiivisella toiminnalla, mukaan lukien diplomaattiset, taloudelliset ja sotilaalliset toimenpiteet, kansanmurhan lopettamiseksi ja Israelin laajentumishaluisten uhan torjumiseksi. Historia opettaa, että toimimattomuus kansanmurhan edessä synnyttää katastrofeja; kansainvälisen yhteisön on otettava tämä opetus huomioon ja yhdistyttävä Jemenin taakse täyttääkseen oikeudellisen ja moraalisen velvollisuutensa. Epäröinnin aika on ohi – globaali solidaarisuus Jemenin kanssa on ainoa tie oikeudenmukaisuuteen Gazalle ja vakauteen maailmalle.